

Etiopian kuurosokeiden yhdistyksen hallituksen jäseniä, ylemmässä kuvassa on noin puolet hallituksesta. Molemmissa kuvissa keskellä oleva valkopaitainen, aurinkolasipäinen mies on Ato Alemayahu, kuuroutunut sokea sotaveteraani. Kuvat: Charlotta Boucht. ♦

TUNTOSARVI

Nro 5 ♦ Toukokuu 2013

Suomen Kuurosokeat ry

Kuurosokeustyötä Etiopiassa

Kuulumisia Bulgariasta ja
Unkarista

Sisältö

Pääkirjoitus: Tulkkauspalvelu on kuurosokeille tärkeää.....	3
Kuurosokeustyötä Etiopiassa.....	4
Tulkkien koulutusta Bulgariassa.....	6
Kulttuurikokemuksia keväisessä Unkarissa.....	9
Kuulumisia kevätkokouksesta.....	12
Kansanedustaja Kainuun kuurojen vieraana.....	13
Viittomakielen ohjaajien opinnäytetorilla oli valmiuksia moneen lähtöön..	15
ValmisPaula tarinoi kuurosokean elämästä.....	18
ValmisPaula: Elämäni kielikoulu.....	19

Etukannen kuvassa on Etiopian kuurosokeiden keskuksen kuurosokea opettaja avustajansa kanssa. Etu- ja takakannen kuvat on ottanut **Charlotte Boucht**. Kuvatekstien laatimisessa on auttanut kansainvälisten asioiden koordinaattori **Tuomas Tuure** Kynnys ry:stä.

Seuraava, kesä-heinäkuun Tuntosarvi nro 6-7 ilmestyy viikolla 26. Aineisto viimeistään 31.5. mennessä.

TUNTOSARVI 39. vuosikerta. ISSN 0358-2280. **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry. **Taitto:** Tuija Wetterstrand. **Päätoimittaja:** tiedottaja Tuija Wetterstrand, p. 040 753 2026, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi. **Toimitusneuvosto:** Esko Jäntti (puheenjohtaja), Ulla Kungas, Ari Suutarla, Paula Valminen, Jaakko Evonen (sihteeri) ja Tuija Wetterstrand. **Hinta:** vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteenä, videona ja/tai elektronisena versiona. Ruotsinkielinen Känselförteckningen ilmestyy 4 kertaa vuodessa isokirjoituksella. **Tilaukset ja osoitteenmuutokset:** Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. 040 778 0299, faksi 040 604 7477, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi. **Toimiston aukioloaika:** ma-pe klo 8.00–15.45. **Painopaikka:** Oriveden Kirjapaino. Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi.

Tulkkauspalvelu on kuurosokeille tärkeää

Kuurosokeille henkilöille tulkkauspalvelu on keskeinen palvelumuoto. Sen osoittavat Kelan tilastot vuoden 2012 tulkkipalvelun käytöstä. Tulkkauspalvelu päätös on 308 kuulonäkövammaisella. Tämä on 6 prosenttia kaikista asiakkaista. Kuulonäkövammaisista palvelua käytti 81 prosenttia. Tämä on huomattavasti enemmän kuin yleinen tulkkauspalvelun käyttöprosentti, joka on 65. Vastaavasti kuulonäkövammaiset tekivät 18 prosenttia tilauksista ja käyttivät 27 prosenttia tulkkauspalvelutunneista. Kuulonäkövammaisen käytti keskimäärin 243 tuntia tulkkauspalvelua vuodessa. Tulkkauspalvelun tärkeyden takia Suomen Kuurosokeat ry seuraa tarkasti tulkkauspalvelun kehitystä ja toteutusta.

Tänä vuonna Kela kilpailuttaa tulkkauspalvelun vuosille 2014-2015. Halutessaan Kela jatkaa kilpailutuskautta vuosille 2016 ja 2017. Kilpailutusasiakirjoista käy ilmi, että tulkkauspalvelut kilpailutetaan ja välitetään aiemman 5 alueen sijasta 2 alueella. Lisäksi kuulonä-

kövammaisten tulkeilla tulee olla kuulonäkövammaisille tulkkauksen erikoistumisopinnot suoritettuna vuoden 2015 lopussa. Tämän jälkeen kuulonäkövammaisen tulkilla tulee olla erikoistumisopinnot suoritettu. Myös tulkkirekisterikokeen suorittamista suositellaan.

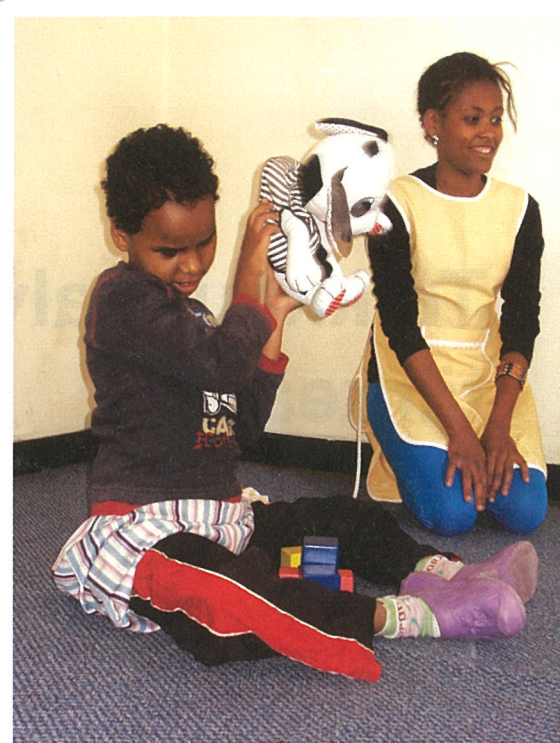
Suuri muutos tulee olemaan tulkkien välityksen ottaminen Kelan itsensä hoidettavaksi Turkuun. Tämän takia 1.1.2014 välityskeskukseen yhteystiedot tulevat muuttumaan. Kilpailutuksen yhteydessä tulee myös muita muutoksia, joilla voi olla vaikutusta tulkkauspalvelun käyttöihin. Kela on luvannut tiedottaa tulevista muutoksista syksyn 2013 aikana järjestöjen lehtien kautta. Lisäksi Kela tulee järjestämään alueellisia tiedotustilaisuuksia syksyn aikana. Suomen Kuurosokeat ry:n oikeuksienvalvonta seuraa aktiivisesti kilpailutuksen toteutusta.

Mukavaa keväänjatkoa!

Heikki Majava
järjestöpäällikkö ◆

ENADB office visit by Deputy Head of the United States Mission to Ethiopia

Well responding, Yese-rash with her Teacher

Kuurosokeustyötä Etiopiassa

Teksti: Ari Suutarla

Kuvat: Charlotta Boucht

Kolme vuotta sitten Suomen Kuurosokeille tuli pyyntö auttaa Ethiopian kuurosokeita. On hyvä keskittyä johonkin. Koko maailmaa ei Suomi voi auttaa.

Miksi Etiopia

Kynnys ry. on vammaisten kansalaisten ihmisoikeusjärjestö. Se tekee ulkoministeriön rahalla kehitysyhteistyötä. Rahat ovat suomalaisten veroeuroja. Kynnyksen

johtama hanke tukee useita Ethiopian vammaisjärjestöjä. Yksi tuen saajista on Ethiopian kuurosokeiden yhdistys. Sen auttaminen on osa isoa kokonaisuutta.

Kuurosokeiden yhdistyksen puheenjohtaja on **Roman Mesfin**, tarkkas kuurosokea nainen. Roman nähtiin Tampereella Helen Keller -konferenssissa vuonna 2005.

Kynnys ohjaa rahaa kuurosokeiden

Viereisen sivun kuvista vasemmalla Yhdysvaltain keskuslähetyksen edustaja vierailee kuurosokeiden keskuksessa (sama teksti on kuvan alla englanniksi). Etiopian kuurosokeiden yhdistyksen puheenjohtaja Roman Mesfin on pienikokoinen, aurinkolasipäinen nainen edessä keskellä. Oikealla opetusta kuurosokeiden pienten lasten keskuksessa, pikku-Yese-rash reagoi hyvin opettajan antamaan tehtävään.

hankkeeseen tänä vuonna noin 44 000 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n panos on 3 000 euroa vuodessa.

Mitä Etiopiassa tapahtuu?

Etiopian pääkaupunki on Addis Abeba. Siellä toimii kuurosokeiden pienten lasten keskus. Lapsia on nyt seitsemän. Viittomakielen opettaja tekee opetustyötä. Yhdistyksen väki on saanut koulutusta, miten järjestöä voi käyttää yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä. Kuurosokeiden vertaisryhmiä on kolme. Yhdistyksen auto kuljettaa ihmisiä. Auto on hankittu osin suomalaisella, osin hollantilaisella rahalla. Työ tavoittaa nyt noin 300 kuulonäkövammaista henkilöä.

Suomalainen vertaisryhmä

Suomen Kuurosokeiden hallitus on asettanut vertaisryhmän seuraamaan Ethiopian hanketta. Ryhmässä on nuoren polven väkeä. Mukana

ovat **Marianne Mielityinen**, **Sanna Paasonen** ja **Aarne Pirkola**. Hanketta ohjaa kansainvälisten asioiden koordinaattori **Tuomas Tuure** Kynnyksestä. Ryhmässä on vielä **Riku Virtanen**, joka kartoitti tilannetta Etiopiassa pari vuotta sitten.

Suunnitelmat tarkentuivat **Ari Suutarlan** käydessä Addis Abebassa. Hanke päättyy vuoden 2013 lopussa. **Sanna Paasonen** on vielä tarkoitus lähettää töihin Etiopiaan joksikin aikaa ensi vuonna.

Mikä maa on Etiopia

Etiopia on vanha itäisen Keski-Afrikan maa lähellä päiväntasaajaa. Pääkaupunki on viileidem vuorten kainalossa 2300 metriä merenpinnasta. Asukkaita on 85 miljoonaa, kaksi kolmannelle heistä kristittyjä. Pinta-ala on yli kolme kertaa niin suuri kuin Suomi. Väki on köyhää, kansantulo vain 800 euroa vuodessa. ◆

Tulkkien koulutusta Bulgariassa

Opiskelijat harjoittelevat "Tactile Brillea" ja viikon kouluttaja seuraa (oik.) Opiskelijat ovat Bulgarian Kuurojen Liiton sihteeri ja hänen oopperalaulajatyttärensä, jotka toimivat myös tulkkeina. Molemmilla on laaja kuurojen sukuhaara eli he ovat myös äidinkieleltään viittomakielisiä.

Teksti ja kuvat: Sanna Paasonen

Samaan aikaan kun tämä lehti kolahtaa postiluukustasi, järjestetään Bulgarian toiseksi suurimmassa kaupungissa Plovdivissa Euroopan kuurosokeiden liiton eli EDBU:n yleiskokous ja konferenssi. Aiemmista EDBU:n kokouksista poiketen tätä on odotettu monessa

Euroopan maassa suurella jännityksellä, sillä alun perin tapahtuma piti järjestää jo viime lokakuussa. Tätä kirjoittaessani tapahtumaan on enää pari viikkoa ja tiedossani on ainoastaan Euroopan kuurosokeiden naisten foorumin päiväohjelma. Samassa yhteydessä perustetaan siis EBU:n kuurosokeiden naisten foorumi ja paikalle on

Kommunikaatiotaitojen harjoittelua.

kutsuttu naispuolisia luennoitsijoita sekä työpajojen pitäjiä eri puolta Eurooppaa. Olen lähdössä Plovdiviin, koska toimin yhden työpajan vetäjänä. Mukaan lähtevät myös yhdistyksemme puheenjohtaja **Seppo Jurvanen** ja EDBU:n tilintarkastaja **Ari Suutarla**.

Pilottikurssilla mukana

Seitsemän kukkulan kaupunki Plovdiv ei ole minulle tuntematon, sillä tein ensimmäisen matkani Bulgarian kansallisen kuurosokeiden liiton päämajaan viime helmikuun lopussa. Silloin siellä järjestettiin ensimmäinen kuurosokeiden tulkkien pilottikoulutus. Kolmen päivän mittainen intensiivikurssi toteutettiin EU:n rahoituksella. Rovasti Ari Suutarla suositteli minua bulgaria-

laisille suomalaisiksi kouluttaja-asiantuntijaksi, ja hänelle kuuluu kiitos tuosta ainutlaatuisesta kokemuksesta. Oli todella mielenkiintoista nähdä ja kokea millaista on tulkkien koulutus aivan alkutai-paleella. Suomessa ensimmäiset kuurosokeiden vapaa-ajantulkit koulutettiin jo kymmeniä vuosia sitten ja eräät suomalaiset tulkit ovat suorittaneet jopa yliopistotasaisen tutkinnon. Koulutus oli todella merkittävä askel bulgariaalaisten kuurosokeiden itsenäiseen elämään, sillä onhan tulkki kuurosokealle tärkeä linkki yhteiskuntaan.

Koulutuksen kulku

Pilottikoulutuksen aikana bulgarialainen kouluttaja kävi seitsemän viittomakielen tulkin kanssa käytännönläheisesti läpi perustiedot kuurosokeiden ryhmästä, kommunikaatitavoista ja opastuksesta. Kouluttajana oli Bulgarian kuurosokeiden liiton työntekijä. Hän työskentelee kuurosokeiden aikuisten kuntoutuksen puolella, ja on perehtynyt opinnoissaan puheterapiaan, erityispedagogiikkaan ja psykologiaan. Kolmen päivän aikana koin sen, että hän oli väärä henkilö kouluttamaan. Huolimatta nuoresta iästään ja vuosien työkokemuksesta kuurosokeiden parissa hän kohdeli kuurosokeita objekteina ilman sananvaltaa. Esimerkkinä mainittakoon uusien kommunikaatiomene-

telmien soveltaminen bulgarialaisten kuurosokeiden käyttöön. Niitä ei oltu testattu kuurosokeilla ennen ei-kuurosokeiden koulutusta. Myös opastusta harjoiteltaessa on sattunut *Läheltä piti* -tilanteita, silti kouluttajan mielestä eräät opastusmerkit eivät ole välttämättömiä. Minun täytyi kuitenkin muistuttaa itselleni, että Bulgaria on vasta irtautunut kommunistisesta aikakaudesta ja vanha ajattelutapa näkyy edelleen joissakin asiayhteyksissä. Historialliset seikat auttavat ymmärtämään miksi ihmiset käyttäytyvät ja ajattelevat tietyllä tavalla.

Historiallinen Plovdiv

Plovdivissa on asukkaita lähes 340 000. Se on historiallisesti merkittävä kaupunki. Uskomatonta, että Plovdiv on jopa Roomaa vanhempi ja sen historia juontuu jopa 6000 vuoden taakse. Se on yksi maailman vanhimpia kaupunkeja. Kaupungissa on paljon roomalaisaikaisten rakennusten jäänteitä, kuten hyvin säilynyt amfiteatteri. Turkkilaiset valloittivat Plovdivin 1300-luvun lopulla ja se liitettiin osaksi ottomaanien valtakuntaa lähes 500 vuoden ajaksi. Kaupungin halki kulkevan Maritsa-joen varrella voi seurata upeaa auringonlaskua tai kiivetä vanhankaupungin kukkulan päälle ulkoilmakahvilaan nautiskelemaan ylvästä kaupunkimaisemasta. ♦

Ylempi kuva: Kirjoittaja ulkoilmakahvilassa Plovdivin vanhankaupungin kukkulan päällä nauttimassa uusien bulgarialaisten ystävien ostamasta cappucinosta. Alempi kuva: Kaupunkimaisemaa kukkunalta katsottuna.

Kulttuurikokemuksia keväisessä Unkarissa

Kevät oli pitkällä Nagymaroksessa. Taustalla näkyy vanha linna.

Teksti ja kuvat: Jaakko Evonen

Unkari on monelle suomalaiselle tuttu eurooppalainen maa. Siitä on kirjoitettu paljon tarinoita historian saatossa, esimerkkeinä mainittakoon historialliset linnoitukset ja rikas viinikulttuuri. Maassa järjestetään vuosittain myös F1-kisat,

joissa suomalaiskuljettajat ovat ottaneet vuosien varrella voittoja. Kävin vierailulla Unkarissa suomalaisen kuurosokeiden porukan kanssa huhtikuussa. Ohjelmassa oli tutustumista Budapestiin, vierailu Unkarin kuurosokeiden yhdistyksen keskustuimistolla sekä retket Egeriin ja Nagymarokseen.

Vierailulla Unkarin kuurosokeiden yhdistyksen toimistolla. Suomen Kuurosokeat ry:n puheenjohtaja Seppo Jurvanen (oik.) kertoo terveisiä Suomesta. Kuvassa vasemmalla puheenjohtaja Tamás Ganglin.

Lento Unkariin saapui ajallaan. Suomen ja Unkarin välisen ilmaton eron huomasi heti lentokentällä, sillä nahkatakki piti vaihtaa nopeasti t-paitaan. Eikä ”kulttuurishokki” päättynyt tähän. Budapestiläinen elämäntapa tuntui rennolta ja leppoisalta, mutta meno liikenteessä oli välillä villiä ja adrenaliini tuntui virtaavan kuljettajien verissä vilkkaasti. Oli siis pidettävä ”hatusta” kiinni, annettava mennä ja toivottava parasta. Mukavaa oli se, että eräs taksikuski puhui hieman suomea ja hän kertoi joulupukista ja **Kimi Räikkösestä**. Myös ihmisviliinä kaduilla oli suurta, joten oli hyvä,

että matkassani oli kaksi tulkkia. Muuten moni kohde, kuten Burger King ja lukuisat pikkumyymälät olisi varmaankin jäänyt huomaamatta.

Vastaanotto Unkarin kuurosokeiden yhdistyksen toimistolla Budapestissä oli lämmin. Paikalla oli yli 10 kuurosokeaa, työntekijöitä sekä tulkkeja. Toimistolla meille kerrottiin yhdistyksestä ja kuurosokeiden tilanteesta Unkarissa. Yhdistyksen puheenjohtaja **Tamás Ganglin** mukaan Unkarissa asuu arviolta 5000–6000 kuurosokeaa, mahdollisesti enemmänkin. Kuurosokeita jäseniä yhdistyksessä on noin

60. Yhdistyksellä on kuntoutustointia, johon kuuluu esimerkiksi pistekirjoituksen ja erityiskommunikatiotaitojen opiskelua sekä tutustumista valkoiseen keppiin ja tietokoneen erityisapuohjelmiin.

Ganglin mukaan kuurosokeilla on Budapestissa sijaitsevassa sokeain koulussa oma yksikkönsä. Unkarissa on myös joitakin kouluja näkö- ja kuulovammaisille lapsille.

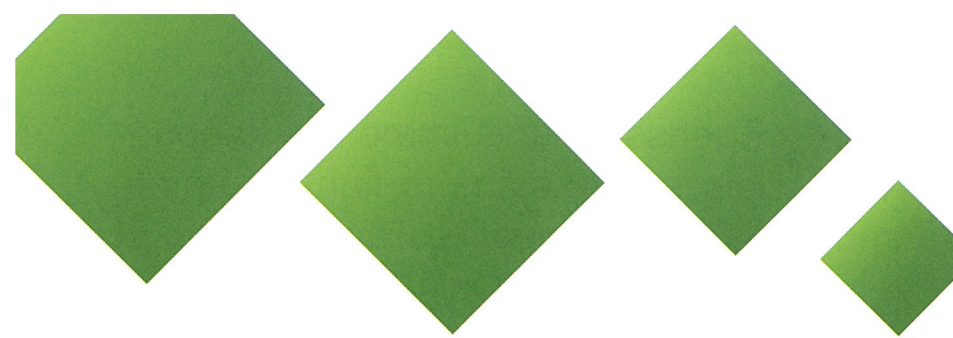
Kysyin Ganglilta kuurosokeiden kohtaamista haasteista Unkarissa. Hän mainitsi, että työnhaku on maassa vaikeaa. Useimpien kuurosokeiden saama, vammaisille suunnattu tuki on suuruudeltaan pieni. Lisäksi kaikilla ei ole mahdollisuutta hankkia erityisapuvälineitä itsenäisesti.

Esitelmän jälkeen oli aika ojentaa tuliaisit isännille. He saivat lahjaksi kaksi kuurosokean taiteilija **Rauli Jalon** tekemää työtä (linopainotyö seepra-taulu ja rautalangoista punottu lintuhäkki). Tämän jälkeen ryhmässä oli mahdollisuus esittää kysymyksiä puolin ja toisin. Unkarilaiset olivat kiinnostuneita etenkin kuurosokeiden tilanteesta Suomessa ja erilaisista kuntoutumismahdollisuuksista. Keskustelu oli vilkasta ja se olisi varmasti jatkunut pidempäänkin, mutta aika loppui kesken.

Egerissä tutustuimme itse kaupunkiin sekä kävimme linnanraunioilla ja viinialueella. Päällimmäisenä mieleeni jäivät lukuisat viinikellarit, joita oli yli 40 aivan vierä vierekkäin. Näyttillä oli lukuisia paikallisia erikoisviinejä. Myyjät olivat ystävällisiä ja avoimia.

Lämpötila oli edellispäivien tapaan miellyttävä, kun lähdimme kohti Nagymarosia junalla. Tarkoituksena oli tutustua alueeseen ja Tonavaan. Kävimme vastarannalla lautalla, joka liikkui noin kerran tunnissa Tonavan halki. Lautta oli molempiin suuntiin mennessä aivan täynnä. Alueen historiallisuudesta antoi merkkinsä vanha linna, joka näkyi uljaana korkean kukkulan huipulla.

Päällimmäiset muistot Unkarista olivat mukavia. Paikallisiin kuurosokeisiin oli kiva tutustua ja heidän elämästään oppi reissun aikana paljon uutta. Unkarilaiset olivat yleisesti ottaen ystävällisiä. En kokenut oloani turvattomaksi myöskään öisin, sillä meno kaduilla oli sangen rauhallista. Tosin porukassa liikkuminen kannattaa. Taksien osalta tilanne oli välillä ongelmallinen, sillä osa takseista veloitti enemmän kuin toiset. Siksi taksien tilaamisessa piti olla tarkkana. Tosin yllättävät tilanteet ja käänteet ovat uusiin kulttuureihin tutustuessa pikemminkin sääntö kuin poikkeus. ♦

Kuulumisia kevätkokouksesta

Teksti: Jaakko Evonen

Suomen Kuurosokeat ry:n sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 27.–28.4.2013. Paikkana oli Majatalo Onnela Tuusulassa.

Kokouksen avasi puheenjohtaja **Seppo Jurvanen**. Tervehdyssanat kokoukseen toi RAY:n avustustoiminnan valmistelupäällikkö **Hilppa Tervonen**.

Tervosen mukaan on tärkeätä, että RAY:n jakamien avustusten tarpeellisuus voidaan osoittaa. Siksi RAY on käynnistänyt seurannan, jossa seurataan mitä myönnettyillä avustuksilla saadaan aikaan eri järjestöissä. Uutta on tunnustuspalkinto, jonka RAY jakoi tänä vuonna ensimmäistä kertaa viime huhtikuussa. Tunnustuksen saivat Kehitysvammaliitto, Pesäpuu ry ja Exit – pois prostituutiosta ry.

Tervonen mainitsi myös nettipelit, jotka ovat RAY:n uusi ”aluevalta-

us”. Tätä harkittiin RAY:ssä pitkään, mutta lopulta syntyi päätös lähteä mukaan nettipeleihin.

Tuija Mustonen kertoi Nepalín kuurosokeiden apuvälinekeräyksestä. Nepalissa on koulutuskurssikeskus, jossa paikallisia kuurosokeita opetetaan käyttämään valkoista keppiä ja kerrotaan erilaisista kommunikaatitavoista.

Tämän jälkeen itse kokous pääsi alkamaan. Paikalla oli 46 äänioikeutettua jäsentä, seitsemän yhdistyksen työntekijää, seitsemän tulkkiopiskelijaa ja kolme Evantian työntekijää.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin **Esko Jäntti** (poikkeuksena tilinpäätöstä koskeva pykälä, jonka veti **Martti Avila**). Sihteeriksi valittiin **Heikki Majava**.

Vuoden 2012 toimintakertomus käytiin läpi ja se hyväksyttiin pienin muutoksin. Sitten esiteltiin tilinpää-

tös ja tilintarkastajien lausunto. Kevätkokous myönsi tili- ja vastuuvapauden asianomaisille.

Kevätkokous äänesti uuden jäsenen hallitukseen loppuvuodeksi yhdistyksen työntekijäksi siirtyneen **Milla Päiväniemen** tilalle. Uudeksi jäseneksi valittiin **Pekka Juusola**.

Kokous saatiin päätökseen lauantai-iltana ja ohjelma jatkui sunnuntai-aamuna muilla asioilla. Hallintosihteerin **Ritva Laitinen** kävi

esittäytymässä ja kertoi itsestään sekä työstään. Lopuksi vuorossa oli keskustelua vuoden 2014 kurssi- ja leiritoiveista (vetäjänä hallituksen jäsen Paula Valminen) sekä tulevasta tavoiteohjelmasta vuosille 2015–2024 (vetäjänä varapuheenjohtaja Tuula Hartikainen). Keskustelu molemmissa osioissa oli vilkasta.

Kokousviikonlopun aikana järjestettiin myös arpajaiset Helsingin kuurosokeiden kerhon hyväksi. ♦

Kansanedustaja Kainuun kuurojen vieraana

Teksti: Eeva Nurmi, Kainuun Kuurot ry:n puheenjohtaja

Kainuun kuurojen kerho päätti kutsua vieraakseen kainuulaisen kansanedustajan **Raimo Piiraisen** (SDP). Haluamme vaikuttaa päättäjiin, jotta meidän tavoitteemme saada palveluja omalla äidinkiellämme toteutuisi. Olemme aikaisemminkin kutsuneet kerhoon vieraiksi kainuulaisia yhteiskunnallisia vaikuttajia.

Halusimme järjestää tilaisuuden sen vuoksi, että jossain valmisteluvaiheessa lienee lakiesitys viittomakielilain tarpeesta. Tämän vuoksi meistä on ensiarvoisen tärkeä antaa suoraan oikeaa, asiakaslähdistä tietoa niille päättäjille, tässä tapauksessa kansanedustajalle, jotka aikanaan päättävät asiasta. Tavoitteemme oli nimenomaan ha-

Mukana Rossossa olivat myös kuvan ottanut Oulun aluesihtööri Hilka Kälkäinen sekä kaksi kuurosokeaa tulkkeineen ja heidän omaisensa. Kansanedustaja Raimo Piirainen istumassa kuvassa keskellä.

vainnollistaa se, että viittomakieli on yksi Suomessa käytettävissä äidinkielistämme ja palvelujen saatavuus viittomakielellä tulee järjestää.

Tilaisuuden paikaksi valittiin ravintola Rosso. Halusimme olla "ihmisten ilmoilla", emme vain keskenämme yhdistyksen tilassa. Meitä oli paikalla noin 20 henkilöä. Oli mukava huomata, että muut ravintolassa olevat asiakkaat seurasivat tilaisuuttamme mielenkiinnolla.

Alussa varapuheenjohtaja, **Vesa Nurmi** keskusteli kansanedustaja Raimo Piiraisen kanssa ilman tulkkia. Tämä tehtiin tarkoituksella, koska haluttiin näyttää, kuinka vaikeaa kommunikaatio voi olla sekä kuurolle että kuulevalle, jos yhteistä kieltä ei ole. Arvata saattaa, että kommunikaatiossa oli suuria vaike-

uksia. Kansanedustaja Piirainen sai varmasti käsityksen siitä kuinka vaikea kuurolle on hoitaa tärkeitä asioita tai esimerkiksi saada hoitoa ja huolenpitoa, jos yhteinen kieli puuttuu.

Annoimme Piiraiselle Oikeusministeriön julkaisun "Arviomuistio viittomakielilain tarpeesta". Jos ja kun viittomakielilakialoite joskus tulee eduskunnan käsiteltäväksi, hänellä on valmiiksi tietoa asiasta.

Tilaisuudet, joihin kutsutaan sekä paikallisen että valtakunnantason päättäjiä ja viranhaltijoita, ovat tärkeitä vaikuttamisen keinoja. Me halusimme omalta osaltamme vaikuttaa siihen, että tarvitsemamme palvelut tullaan aikanaan turvaamaan viittomakielilain avulla. ♦

Viittomakielen ohjaajien opinnäytetorilla oli valmiuksia moneen lähtöön

Opinnäytetorin yksi töistä oli "Liikuntapäivä kuurosokeille" –kirjanen, jota tekijät Laura Turunen ja Salla Sirkka tässä esittelevät.

Teksti ja kuvat: Seija Troyano

Pohjois-Savon opiston viittomakielen ohjaajaopiskelijoiden perinteinen "opinnäytetori" esitteli jälleen kerran monta kuurosokeusystävällistä työtä. Opinnäytetöissä

nousi eri muodoissa esille tunnisteltavuus, selkeä hahmottaminen ja toiminnan suunnittelun tärkeys. Töissä toteutettiin myös tärkeää ja ajankohtaista kestävän kehityksen ideaa hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan kierrätysmateriaalia.

Opinnäytetöiden yksi työ oli ”Liikuntapäivä kuurosokeille” –kirjanen, jonka tekijät Laura Turunen ja Salla Sirkka kertovat työstään seuraavasti:

- Opinnäytettä tehdessämme olimme ymmärtämään suunnittelun ja asiakkaan asemaan asettumisen merkityksen. Suunnittelussa ei riittä pelkästään se, että miettii mitä tulee tekemään. Ohjauksen onnistumisen kannalta on tärkeä miettiä myös kohderyhmä ja ottaa ajoissa selvää asiakasprofiileista. On myös ymmärrettävä asiakkaan tarpeet ja mahdolliset rajoitteet. Siten ohjaajina pystyy toimimaan asiakkaan eduksi.

Salla ja Laura toteavat myös, että viittomakielen ohjaajiksi opiskelun aikana on painotettu, kuinka tärkeää on tehdä hyvä ohjaussuunnitelma ennakkoon, koska sen pohjalta on helppo toimia joustavasti. Opinnäytettä tehdessä sen tärkeys vain korostui.

Kuopion kuurosokeiden kerholla on ollut sijaintinsa puolesta mahdollisuus hyödyntää jo tokaluokkalaisten ohjaajaopiskelijoiden perehtymisaikaa kuurosokeusopinnoissa. Moleminpuolinen hyöty on syntynyt siitä, että opiskelijat ovat kerhopäivinä saaneet käytännön kokemusta ja kuurosokeat ovat hyötäneet opiskelijoiden suunnitte-

lemista ja vetämistä kerhopäivistä opastuksineen kaikkineen.

Osa kerhon kuurosokeista on selkeästi tulkkipalvelua tarvitsevia, osalle riittää hyvin ohjaajaopiskelijoiden tarjoama apu, opastus ja kuvailu. Kerhotilanteissa onkin selkeimmin voinut havaita miten asiakkaat käyttävät palvelua yksilöllisen tarpeen mukaan.

Opinnäytetöiltä löytyi myös erilaisia tunnusteltavia pelejä. Uudet ideat piristävät aina ja tarjoavat vaihtelua pelihetkiin. Tarjolla oli myös luovuutta kehittäviä kortteja jotka antavat tilaa omalle sanankäytölle.

Helposti muuntuva ja selkeä päiväryhti jonka voi rakentaa päivän ja ohjelman mukaan vastuuhenkilön kuviin on varmasti näppärä infotaulu monessa paikassa.

Poimintoja opiskelijoiden omalta työllistymistoivomuslistalta:

- Työ näkövammaisten tai kuurosokeiden parissa.
- Työ kuurojen ja kuurosokeiden aikuisten parissa.
- Etsin töitä Kuopion alueella, ensisijaisesti viittomakielisten kuurojen parissa (joko lapset tai aikuiset), haluaisin työskennellä myös kuurosokeiden ja sokeiden asiakkaiden kanssa.

Opiskelijoiden opinnäytetöiltä löytyi töitä moneen lähtöön.

- Haluaisin töihin Kuopion alueelle, lähinnä kouluihin. Haluaisin käyttää eri kommunikointimenetelmiä; myös aikuisten parissa työskentely kiinnostaa
- Haluaisin työllistyä päiväkotiin tai alle kouluikäisten pariin. Toive olisi, että saisin työssäni käyttää viittomia tai viittomakieltä.
- Minulle sopii kaiken ikäiset asiakkaat. Eniten kiinnostaa kuitenkin päiväkotimaailma. Olisi hienoa, jos voisni työssäni käyttää eri kommunikaatiotapoja.
- Haluaisin kehitysvammaisten tai kuurosokeiden pariin.
- Haluaisin työskennellä liikunnan parissa, ikähaitari voi olla mikä vain kunhan työ on erityisliikuntaa erityisryhmille.

Se, että viittomakielen ohjaajat työllistyisivät kuurosokeiden käytettäväksi, on käytännössä vielä edelleen monen mutkan takana. Il-

man palvelua emme toki jää, kiitos tulkkipalvelun, mutta asiakkaana itse toivoisin yksilöllisen valinnan mahdollisuutta. Monessa tilanteessa vk-ohjaaja vastaisi tarpeisiini paremmin kuin tulkki.

Lopuksi

Liikuntapäivä kuurosokeille -opinnäytetyön tekijät Laura Turunen ja Salla Sirkka nostavat esille asian, jonka tiedostaminen valtaväestön keskuudessa on vielä hyvin hataralla pohjalla. ”Opinnäytteemme kautta olemme pyrkineet tietynlaisten ennakkokäsitysten rikkomiseen, esimerkiksi sillä, että otimme mukaan liikuntamuotoja, jotka stereotyyppisesti mielletään vain kuuleville ja näkeville sopiviksi. Mielestämme mikään vamma ei estä ihmistä toimimasta, siihen on vain löydettävä vaihtoehtoinen keino.” ♦

ValmisPaula tarinoi kuurosokean elämästä

Tarkkaavainen lukija on jo huomannut, että kahdessa edellisessä Tuntosarvessa on lehden loppupuolella ollut **Paula Valmisen** kirjoittamana lyhyt ja napakka kolumni. Tästä lehdestä alkaen Paulan kirjoittama kolumni on nimeltään ValmisPaula. Siinä hän kertoo lukijoille kuurosokean kirjoittajan, äidin, yhdistysaktiivin ja tarkkanäköisen havainnoitsijan mietteitä maailmasta, meiltä ja muualta, maustettuna ripauksella aitopohojalaasta itsetietoisuutta. "Keskinäkertästä yritän, mutta priimaa pakkaa tulemahan."

Paula Valminen valittiin viime vuoden syyskokouksessa ensimmäiselle kaudelleen Suomen Kuurosokeat ry:n hallitukseen. Hän on ensimmäistä kauttaan jäsenenä myös kuurosokeiden lehtien toimitusneuvostossa. Paula Valminen on myös 17-vuotiaan Janikan äiti ja Janika onkin tuttu henkilö Tuntosarven lukijoille, joka vain on Paulan aikaisempia juttuja lukenut.

ValmisPaula-nimi on tietenkin humoristinen väännös Valmisen Pau-

lasta. "ValmisPaula tulla tupsahti kuvioihin, kun innokkaana piilosa-
nojen ratkojana viesteilin tutun porilaisen sanasepon kanssa. Joskus pitää olla varovainen, sillä eihän puolivalmiina voi joka asiaa allekirjoittaa ValmisPaulana", Paula naurahtaa.

Satakunnan kuurosokeiden kerhoon Paula Valminen meni alkuvuodesta 2004 ja samana keväänä hän pyrki varsinaiseksi jäseneksi Suomen Kuurosokeat ry:hyn. "Janikan ilmoitin omaisjäseneksi jo silloin, vaikka tyttö oli vasta 8-vuotias. Jo samana kesänä seikkailimme kahdestaan yöjunalla kohti Torniota ja kulttuurileiriä. Monet leirit ja kokoukset on sen jälkeen "valmistettu". Pitää vain rohkeasti lähteä mukaan." ♦

Elämäni kielikoulu

Minua pyydettiin esittäytymään lyhyesti tässä Tuntosarvi-lehdessä. Koska lehden teemana on tällä kertaa kansainvälisyys, aion rohkeasti yhdistää nämä aiheet omalla tavallani. Ehkä säästän samalla palstatilaa.

Aloitin vieraan kielen opiskelun kansakoulun kolmannella luokalla syksyllä 1968. Ennen tuota isosisko ehti opettaa minulle kissat ja koirat sekä ruotsiksi että englanniksi. Englannin kielen opiskelusta tuli serkkupojan kanssa kouluajan mittainen kisa. Voittajaa ei julistettu tasapäisyyden takia. Peruskoulun yläasteella ruotsin kieli nimettiin pakolliseksi toiseksi vieraaksi kieleksi. Johtuuko tuosta myös sanonta pakkoruotsi?

Opiskeluni jatkui ammattikoulussa Espoossa, ja silloin lisänä kieliin tuli latina. Kiitos latinan opettajan, hän huomasi heikentyneen kuuloni ja ohjasi minut eteenpäin kuulotutkimuksiin. Silloin sain ensimmäisen kuulokojeen, joka kuitenkin alkuaikoina asui enemmän pöytälaatikossa kuin apuvälineenä korvassa.

Ehdin toimia muutaman vuoden sanelun purkutehtävissä, mutta kuuloni heikentyessä jatkoin opiskelua ja kouluttauduin hierojaksi. Tämä työ vei minut matkustaja-autolautta GTS Finnjetille, joka silloin vielä liikennöi väliä Helsinki-Travemünde. Tuolloin opettelin muutaman saksankielisen sanan.

Vuosien aikana kielitaitoni on haurastunut kuten kuulo ja näkökin.

Vieraskielisten ohjelmien seuraminen televisiosta ei kuuntelemalla onnistu. Aina ei tästä rikkaasta ja rakkaasta kotimaisestakaan saa täyttä selkoa.

Seuraavaksi olisi hyvä oppia viittomakieli, josta sentään aakkoset ovat tarttuneet päähän ja sormiin.

Mainitsen vielä yhden rakkaimmista harrastuksistani. Se on kirjoittaminen. Erityisesti pohjalaismurteen kirjoittaminen tuntuu mukavan haasteelliselta. Tuntosarveen kirjoittaessa yritän välttää tätä pohojalaasta murretta, joka joskus kuitenkin puheeseeni karkaa. ♦